ARREST VAN HET HOF
VAN 18 FEBRUARI 1976 [1]

Carstens Keramik en Firma August Hoff tegen Oberfinanzdirektion Frankfurt am Main (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door het Bundesfinanzhof)

„Aardewerk"

Gevoegde zaken 98 en 99-75

Samenvatting

1. *Gemeenschappelijk douanetarief — Uitlegging — Ontbreken van Gemeenschapsbepalingen — Verdrag inzake de Nomenclatuur van Brussel — Toelichtingen — Gezag*

2. *Gemeenschappelijk douanetarief — Onderverdelingen 69.12 A en 69.12 C; 69.13 A en 69.13 C — Uitlegging — Afbakening*

1. Vaststaat dat, zolang Gemeenschapsbehandelingen, toelichtingen of andere verklaringen van de Gemeenschapsautoriteiten ontbreken, aan de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel het gezag toekomt van waardevolle hulpmiddelen bij de uitlegging van de tariefposten van het GDT.
2. Voor de uitlegging en afbakening van de onderverdelingen 69.12 A en 69.12 C (vaatwerk „van gewoon aardewerk" en „van fijn aardewerk") en de onderverdelingen 69.13 A en 69.13 C (meubilerings- en versieringsvoorwerpen „van gewoon aardewerk" en „van andere keramische stoffen") moet worden gezien naar de fijnheid van de korrel en de homogeniteit van de structuur, zodat een produkt dat een grote fijnheid en homogeniteit vertoont niet kan worden ingedeeld als een produkt van gewoon aardewerk.
Hoewel de in juni 1972 door het bij 's Raads verordening nr. 97/69 ingestelde Comité nomenclatuur gegeven beslissing inzake tariefpost 69.08 niet bindend is en betrekking heeft op een andere tariefpost dan hier in het geding, is daarin toch een waardevolle aanwijzing te zien voor dit resultaat.

In de gevoegde zaken 98 en 99-75

betreffende verzoeken aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Bundesfinanzhof, in de aldaar aanhangige gedingen tussen

1 — Procestaal: Duits.

CARSTENS KERAMIK GMBH TÖNNIESHOF, Fredelsloh über Northeim (zaak 98-75)

AUGUST HOFF, Nürnberg-Großgründlach (zaak 99-75)

en

OBERFINANZDIREKTION FRANKFURT AM MAIN,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van de tariefposten 69.12 A, 69.12 C, 69.13 A en 69.13 C van het gemeenschappelijk douanetarief ('s Raads verordening nr. 950/68, PB L 172 van 22. 7. 1968, blz. 1, laatstelijk gewijzigd bij 's Raads verordening nr. 3000/75, PB L 304 van 24. 11. 1975, blz. 1) met het oog op de indeling van bepaalde keramische produkten

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: R. Lecourt, President, H. Kutscher en A. O'Keeffe, Kamerpresidenten, A. Donner, J. Mertens de Wilmars, M. Sørensen en A. J. Mackenzie Stuart, Rechters,

Advocaat-Generaal: A. Trabucchi
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de verwijzingsbeschikkingen en de krachtens artikel 20 van 's Hofs EEG-Statuut ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I – Feiten en procesverloop

1. In maart 1972 verzocht de vennootschap Carstens Keramik de Oberfinanzdirektion Frankfurt am Main om een bindend indelingsadvies voor ongeveer 15 cm grote, eenvoudig gevormde vaasjes uit Roemenië.

In haar advies deelde de Oberfinanzdirektion deze produkten in onder post 69.13 C van het gemeenschappelijk douanetarief (GDT): „meubilerings- of versieringsvoorwerpen van fijn aardewerk (vazen)".

In oktober 1972 vroeg de firma August Hoff eveneens aan de Oberfinanzdirektion een bindend indelingsadvies voor als bekers van keramiek met/zonder handvat aangeduide produkten uit Hongarije en Bulgarije.

In haar adviezen deelde de Oberfinanzdirektion laatstgenoemde produkten in onder post 69.12 C II van het GDT: „vaatwerk van fijn aardewerk, veelkleurig (bekers met/zonder handvat)".

De importeurs dienden tegen deze indelingen bezwaarschriften in bij de Oberfinanzdirektion. De vennootschap Carstens Keramik betoogt dat de onder post 69.13 C ingedeelde waren onder post 69.13 A vallen. De firma August Hoff meent dat de onder post 69.12 C ingedeelde produkten tot post 69.12 A behoren.

2. De betrokken tariefposten zijn als volgt onderverdeeld:

69.12 Vaatwerk, huishoudelijke artikelen en toiletartikelen, van andere keramische stoffen

A. van gewoon aardewerk

B. van gres

C. van faïence of van fijn aardewerk:

I. wit of in één kleur

II. andere.

D. van andere keramische stoffen

69.13 Beeldjes, fancy-artikelen, meubilerings- en versieringsvoorwerpen, lijfsieraden:

A. van gewoon aardewerk

B. van porselein

C. van andere keramische stoffen.

3. De Oberfinanzdirektion wees de bezwaarschriften van de importeurs af; dezen stelden tegen de afwijzende beschikkingen beroep in bij het Bundesfinanzhof.

Bij beschikkingen van 5 augustus 1975 besloot het Bundesfinanzhof beide gedingen te schorsen en overeenkomstig artikel 177 EEG-Verdrag het Hof van Justitie te verzoeken om bij wege van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de volgende vragen:

Hoe moeten de begrippen „meubilerings- en versieringsvoorwerpen van gewoon aardewerk" en „meubilerings- en versieringsvoorwerpen van andere keramische stoffen" van de tariefposten 69.13 A en 69.13 C van het gemeenschappelijk douanetarief worden uitgelegd en onderling worden afgebakend? (zaak 98-75).

Hoe moeten de begrippen „vaatwerk van gewoon aardewerk" en „vaatwerk van fijn aardewerk" van de tariefposten 69.12 A en 69.12 C van het gemeenschappelijk douanetarief worden uitgelegd en onderling worden afgebakend? (zaak 99/75).

4. Blijkens de beide beschikkingen van het Bundesfinanzhof hebben de partijen in het hoofdgeding met name de hierna samengevatte argumenten aangevoerd:

De *Oberfinanzdirektion* beriep zich op een „tariefbeslissing van de Commissie" van 19 juni 1972, waarin wandtegels van een bruine keramische stof, waarvan de scherf zeer regelmatig en homogeen is, als tegels van andere keramische stoffen dan gewone klei onder tariefpost 69.08 B II zijn ingedeeld. Uit deze tariefbeslissing volgt dat voor de afbakening van de begrippen uit het douanetarief „waren van gewoon aardewerk" en „waren van andere keramische stoffen", de objectieve hoedanigheid van de waar, dat wil zeggen de fijnkorrelige en homogene scherf, maar niet de wijze van bewerking, dus het verfijnen of zuiveren van de klei, beslissend is. Naar de mening van de Oberfinanzdirektion kan de uitdrukking „waren van gewoon aardewerk", die zowel in post 69.08 B I als in de posten 69.12 A en 69.13 A wordt gebezigd, slechts op eenvormige wijze worden uitgelegd.

De *vennootschap Carstens Keramik* betoogde dat de door de Oberfinanzdirek-

tion aangevoerde „tariefbeslissing" niet op met de hand vervaardigde produkten van tariefpost 69.13 kan worden toegepast. Wandtegels zijn als massa-artikel wat de hoedanigheid van de gebruikte klei betreft niet vergelijkbaar met keramische produkten die met de hand zijn vervaardigd. Met de hand vervaardigde keramische produkten kunnen ook bij gebruik van gewone klei, dat wil zeggen klei uit een enkele vindplaats van grondstoffen, een fijne scherfstructuur vertonen.

De structuur van de scherf heeft derhalve voor de tariefindeling van met de hand vervaardigde keramische produkten geen betekenis. Een tariefindeling volgens de objectieve hoedanigheid van de waar is in dit geval niet uitvoerbaar. Beslissend is veeleer de wijze van bewerken, het zuiveren van de klei.

De vennootschap beroept zich in dit verband op een verklaring van het land van herkomst, dat de waren uit gewone klei bestaan die zonder toevoeging van of vermenging met andere materialen uit de hand is gemodelleerd.

Wanneer de indeling van de waren in het douanetarief echter toch volgens objectief vaststelbare kenmerken moet plaatsvinden dan is het noodzakelijk alle kenmerken van het in te delen produkt in het onderzoek te betrekken en te dien einde ook een groot aantal exemplaren te vergelijken.

De *Oberfinanzdirektion* betoogt dat alleen de hoedanigheid van het destijds samen met het verzoek om een bindend indelingsadvies overgelegde, thans officieel gekenschetste monster, beslissend is voor het geding.

Ook de *firma August Hoff* betoogde dat „de tariefbeslissing van de Commissie" niet op de betrokken tariefafbakening kan worden toegepast.

De firma verwijst voorts naar een bevestiging van het land van herkomst en een verklaring van de leverancier, dat de betrokken waren niet uit fijn aardewerk, maar uit gewone klei zonder toevoeging van ander materiaal bestaan.

Zelfs indien men van de aan de tariefbeslissing van de Commissie ten grondslag liggende afbakeningscriteria uitgaat, zijn de bindende indelingsadviezen foutief. De Oberfinanzdirektion verzuimde namelijk de aard en grootte van de insluitingen in aanmerking te nemen. Bovendien ligt het beslissende criterium voor de afbakening tussen „gewoon aardewerk" en „fijn aardewerk" in de poreusheid van de eindprodukten.

De *Oberfinanzdirektion* meent dat de opvatting van de firma dat de poreusheid van de waar een wezenlijke aanwijzing voor de onderscheiding tussen gewoon en fijn aardewerk vormt, onjuist is.

5. In de verwijzingsbeschikkingen heeft het Bundesfinanzhof met name het volgende overwogen:

De tariefbeslissing van 19 juni 1972 die handelt over wandtegels „van gewoon aardewerk" van tariefpost 69.08, is slechts de beslissing op een afzonderlijk geval, die geen bindende kracht heeft voor het onderhavige geding. Bovendien komen de afbakeningscriteria die aan deze tariefbeslissing ten grondslag liggen, niet overeen met de in de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel neergelegde overeenkomstige criteria. Ook de Toelichtingen op het douanetarief van de Europese Gemeenschappen verwijzen naar deze Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel.

Het begrip „gewoon aardewerk" is in de Brusselse Toelichtingen bij Hoofdstuk 69 (Onderdeel II, punt II, sub A) nader gedefinieerd. Bij de behandeling van de vraag welke produkten tot de produkten van andere keramische stoffen dan porselein, bedoeld bij post 69.12, behoren, wordt het volgende gezegd:

„aardewerk met poreuze scherf, dat, in tegenstelling met porselein, doordring-

baar voor vocht en ondoorschijnend is; men kan er met een mes gemakkelijk in krassen en het breukvlak kleeft aan de tong. Er zijn twee soorten, te weten:

1. gewoon aardewerk van gewone ijzer- en kalkhoudende klei (steen- of pannenbakkersklei); de scherf is niet gesinterd en mat en in de regel bruin, rood of geel van kleur. Het kan (aan het oppervlak) geglazuurd of verglaasd zijn.
2. faïence ..."

Deze Toelichtingen noemen als bijzondere kenmerken van gewoon aardewerk de poreusheid, de kleur en de matheid van de scherf, alsmede een bijzondere chemische samenstelling van het materiaal ... In de tariefbeslissing van de Commissie wordt daarentegen uitsluitend de homogeniteit en regelmatigheid van de korrel als kenmerk voor de afbakening van produkten van gewoon aardewerk tegen produkten van andere keramische stoffen aangegeven, op grond dat deze kenmerken aan een intensievere zuivering van het materiaal zijn toe te schrijven.

6. De verwijzingsbeschikkingen van het Bundesfinanzhof zijn op 11 september 1975 ingeschreven ter griffie van het Hof.

Overeenkomstig artikel 20 van 's Hofs EEG-Statuut zijn door de Commissie, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J. Amphoux, bijgestaan door M. Beschel, lid van de juridische dienst, schriftelijke opmerkingen ingediend.

Bij beschikking van 11 december 1975 heeft het Hof op rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal besloten de zaken te voegen voor de mondelinge behandeling.

Het Hof heeft, op rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

Na een opsomming van de criteria, die in de vakliteratuur voor de systematische indeling van keramische produkten en grondstoffen worden gegeven, lijkt het de *Commissie* nauwelijks mogelijk, op abstracte wijze de verschillende keramische produkten tegen elkaar af te bakenen.

De Commissie wijst erop, dat de prejudiciële vragen in abstracte en algemene vorm zijn gesteld. Maar overeenkomstig het doel van het prejudiciële geding moeten de vragen in het licht van de concrete gevallen worden onderzocht, om aan de nationale rechter de mogelijkheid te geven overeenkomstig het Gemeenschapsrecht te beslissen.

De Commissie onderzoekt de betrokken tariefposten van het gemeenschappelijk douanetarief en de bepalingen van de Nomenclatuur van Brussel en merkt op dat het begrip „gewoon aardewerk" in verscheidene tariefposten van het gemeenschappelijk douanetarief wordt gebezigd. Bij de omschrijving van dit begrip moet wegens de rechtszekerheid en de duidelijkheid worden uitgegaan van het beginsel dat meermaals terugkerende gelijkluidende begrippen in het gemeenschappelijk douanetarief op gelijke wijze moeten worden uitgelegd en dat de eenmaal uitgewerkte begripspremissen als algemene grondslag voor de begripsafbakeningen moeten worden aangehouden met het oog op een juiste tariefindeling van het produkt.

Uit een oogpunt van methodiek lijkt het voor de beantwoording van de gestelde vraag doelmatig eerst de kenmerken van „gewoon aardewerk" te onderzoeken. Voor de bepaling van dit begrip moet worden uitgegaan van de systematiek van het gemeenschappelijk douanetarief en van de voor de uitlegging daarvan in aanmerking te nemen bronnen.

Afgezien van zeer algemene constateringen kunnen aan het gemeenschappelijk douanetarief geen aanwijzingen voor de verlangde definitie worden ontleend.

Daarom moet te rade worden gegaan bij de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel die een waardevol hulpmiddel voor de uitlegging van het gemeenschappelijk douanetarief vormen, temeer daar de toelichtingen op het gemeenschappelijk douanetarief uitdrukkelijk daarnaar verwijzen.

Op grond van de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel, hoofdstuk 69 (Onderdeel II, punt II, sub A, 1), merkt de Commissie over het begrip „gewoon aardewerk" op, dat als grondstof een eenvoudig, gewoonlijk grof, onzuiverheden bevattend materiaal wordt gebruikt, namelijk steenbakkersklei. Voorts moeten de volgende aanvullende criteria in aanmerking worden genomen: poreuze, gekleurde scherf; doordringbaar voor vocht; ondoorschijnend; men kan er met een mes gemakkelijk in krassen; matte, niet gesinterde scherf, die „aan de tong kleeft".

De „tariefbeslissing" van 19 juni 1972, waarop de Oberfinanzdirektion zich beroept, is niet in strijd met deze criteria, maar preciseert ze en past ze toe op een concreet geval. Integendeel, in een a contrario redenering werden de reeds aanvaarde criteria zodanig gehanteerd, dat bij aanwezigheid van kenmerken (fijnkorreligheid, homogeniteit) die tegengesteld zijn aan die van gewoon aardewerk (grof, onzuiver), de veronderstelling dat het om gewoon aardewerk ging, werd uitgesloten.

Een „tariefbeslissing" is overigens geen beslissing in juridische zin (met verbindende kracht), maar alleen een standpunt van het Comité voor de nomenclatuur inzake een bepaalde vraag. Deze „beslissing" vormt niettemin — voorzover zij in casu relevant is — een wezenlijke aanwijzing voor de uitleg van het gemeenschappelijk douanetarief.

In het concrete geval van de „tariefbeslissing" berustten de vastgestelde eigenschappen op het feit dat de keramische grondstof, namelijk klei, op speciale wijze was bewerkt. Omgekeerd kan echter niet zonder meer en in elk geval bij het ontbreken van een bewerking geconcludeerd worden dat men met de (objectieve) kwaliteit van gewoon aardewerk te doen heeft.

Er zijn ook klei-afzettingen, meestal van kleinere omvang, die een buitengewoon zuivere klei bevatten. In dat geval moet overeenkomstig algemene tariefindelingsbeginselen de objectief vaststelbare hoedanigheid van een waar worden bezien.

Met vorenstaande criteria is het mogelijk, tussen waren „van gewoon aardewerk" en waren „van andere keramische stoffen" te onderscheiden. Om echter keramische vazen onder post 69.13 C en vaatwerk van keramiek onder post 69.12 C te kunnen indelen, moet eerst vaststaan dat deze niet onder een andere tariefpost van het GDT vallen.

Op grond van deze overwegingen stelt de Commissie het Hof voor, de door het Bundesfinanzhof in de zaak 98-75 voorgelegde vraag te beantwoorden als volgt:

„1. Meubilerings- en versieringsvoorwerpen, die uit eenvoudige steenbakkersklei zijn vervaardigd, die poreus, doordringbaar voor vocht en ondoorschijnend zijn, gemakkelijk met een mes kunnen worden bekrast en een grofkorrelig, inhomogeen gestructureerd, aan de tong klevend, niet-gesinterd breukvlak hebben, moeten als waren van gewoon aardewerk onder tariefpost 69.13 A worden ingedeeld.

2. Meubilerings- en versieringsvoorwerpen, die niet de wezenlijke eigenschappen van „gewoon aardewerk" vertonen, en ook niet de voor een indeling onder tariefpost 69.13 B noodzakelijke kenmerken bezitten, moeten onder tariefpost 69.13 C worden ingedeeld. Het is daarbij niet van belang of de in vergelijking met „gewoon aardewerk" hogere kwaliteit al dan niet op een bijzondere bewerking of verfijning van de kleipasta berust."

In de zaak 99-75 stelt de Commissie het volgende antwoord voor:

„1. Vaatwerk van keramiek, dat uit eenvoudige steenbakkersklei is vervaardigd, dat poreus, doordringbaar voor vocht en ondoorschijnend is, gemakkelijk met een mes kan worden bekrast en een grofkorrelig, inhomogeen gestructureerd, aan de tong klevend, niet-gesinterd breukvlak heeft, moet als produkt van gewoon aardewerk onder tariefpost 69.12 A worden ingedeeld.

2. Vaatwerk van keramiek, dat niet de wezenlijke eigenschappen van „gewoon aardewerk" vertoont en ook niet de voor een indeling onder de tariefposten 69.11, 69.12 B of 69.12 D noodzakelijke kenmerken bezit, moet onder tariefpost 69.12 C worden ingedeeld. Het is daarbij niet van belang of de in vergelijking met „gewoon aardewerk" hogere kwaliteit al dan niet op een bijzondere behandeling of verfijning van de kleipasta berust."

In verband met dit laatste antwoord beklemtoont de Commissie dat de definitie van vaatwerk van porselein in casu op zichzelf geen enkel probleem vormt, daar de chemische en fysische eigenschappen van de grondstof en de kenmerken van het eigenlijke produkt betrekkelijk duidelijk zijn. Datzelfde geldt voor de als gres aangeduide keramische produkten alsmede voor het onder post 69.12 D ingedeelde vaatwerk van keramiek.

Overwegende dat de vennootschap Carstens Keramik, ten deze vertegenwoordigd door R. Bibrach, advocaat te Göttingen, de firma August Hoff, ten deze vertegenwoordigd door F. Vogel, advocaat te Nürnberg, en de Commissie, ten deze vertegenwoordigd door J. Amphoux, als gemachtigde, bijgestaan door M. Beschel, ter openbare terechtzitting van 14 januari 1976 mondelinge opmerkingen hebben gemaakt;

Overwegende dat te dezer terechtzitting partijen de hierna samengevatte nieuwe gegevens naar voren hebben gebracht:

Verzoeksters in het hoofdgeding zijn met name van mening dat het wenselijk is, de uitdrukking „van gewoon aardewerk" die in verscheidene tariefposten wordt gebruikt, op eenvormige wijze te kunnen uitleggen. Dit is echter moeilijk omdat het gaat om voorwerpen voor totaal verschillend gebruik en er van geval tot geval grondstoffen van verschillende kwaliteit worden verlangd.

Het begrip „gewoon aardewerk", zoals uitgewerkt door de Commissie, kan zeer moeilijk worden toegepast, want nergens wordt gezegd hoe homogeen de scherf en hoe fijn de korrel mogen zijn, willen de produkten nog onder deze categorie vallen. De indeling geschiedt dus op grond van volkomen subjectieve indrukken. Bijgevolg moet bij de definitie geen rekening worden gehouden met deze begrippen homogeniteit van de scherf en fijnheid van de korrel. Deze begrippen komen trouwens niet voor in de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel.

Bij de opstelling van groepen in het GDT, hadden de auteurs ongetwijfeld een geheel andere onderverdeling op het oog. De aanduiding „gewoon aardewerk" moet eenvoudig een mindere kwaliteit en een mindere waarde van produkten van „gewoon aardewerk" ten opzichte van gres en faïence of porselein aangeven.

Gres, faïence en porselein zijn harder omdat de brandtemperaturen hoger zijn. De temperatuur moet daarom als criterium dienen om te bepalen welke produkten onder de aanduiding „gewoon aardewerk" vallen. De scherf van produkten van gres, faïence of porselein is niet doordringbaar voor vocht en kan niet met een mes worden bekrast. De ondoordringbaarheid voor vocht moet derhalve een rol spelen, alsmede de vraag of het mogelijk is met een mes krassen in deze produkten te brengen.

Verzoeksters in het hoofdgeding stellen ten slotte voor als produkten van „gewoon aardewerk" te beschouwen de produkten van ijzer- of kalkhoudende klei, weinig of niet verglaasd, dat wil zeggen

vervaardigd bij een betrekkelijk lage temperatuur, met een poreusheid die gassen en vloeistoffen doorlaat, en die met een mes kunnen worden bekrast.

De *Commissie* merkt inzonderheid met betrekking tot de systematische afbakening van keramische materialen op dat het gaat om categorieën die elkaar overlappen en dat voor elk afzonderlijk geval criteria moeten worden gevonden. Er moet trouwens rekening worden gehouden met het feit dat de afbakening der categorieën voortvloeit uit het doel en het gebruik van deze afbakening.

De temperatuur is een secundair element, in verband met het materiaal en vervolgens met het produkt dat men wenst te verkrijgen.

De poreusheid is een waardevol criterium ten einde bij voorbeeld gewoon aardewerk van porselein te onderscheiden. De Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel beogen eerder een afbakening tussen porselein en andere keramische stoffen dan een duidelijke afbakening van verschillende keramische stoffen.

Deze afbakening moet bijgevolg nog worden verricht en er is dan ook geen strijd tussen de beslissing van de Commissie enerzijds en de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel anderzijds.

In het algemeen moet de korrel als grof worden beschouwd, wanneer de oneffenheden, insluitingen en scheuren groter zijn dan 0,1 mm, dat wil zeggen met het blote oog te onderscheiden, en wanneer deze grove elementen kenmerkend zijn voor de structuur van de algemene massa.

De Commissie merkt ten slotte op dat de verschillen tussen de zes talenversies van het GDT nauwelijks van belang zijn en wel om de volgende reden: er is een correlatie tussen het produkt enerzijds en de materialen anderzijds en het is derhalve niet van belang dat men in het ene geval meer het accent legt op het eindprodukt en in het andere geval op het basismateriaal.

Overwegende dat de Advocaat-Generaal ter terechtzitting van 28 januari 1976 conclusie heeft genomen;

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het Bundesfinanzhof bij twee beschikkingen van 5 augustus 1975, ingekomen ter griffie van het Hof op 11 september 1975, krachtens artikel 177, EEG-Verdrag enige vragen heeft gesteld inzake de uitlegging van posten 69.12 A, 69.12 C, 69.13 A en 69.13 C van het gemeenschappelijk douanetarief ('s Raads verordening nr. 950/68 van 28 juni 1968, PB 172, zoals gewijzigd bij latere verordeningen);

2 Overwegende dat, waar de in beide zaken gestelde vragen in wezen hetzelfde onderwerp hebben, de zaken voor gelijktijdige berechtiging kunnen worden gevoegd;

3 Overwegende dat uit de verwijzingsbeschikkingen blijkt dat de vragen zijn gesteld in het kader van gedingen inzake bindende indelingsadviezen („verbind-

liche Zolltarifauskünfte") die in 1972 en 1973 door een Duitse douaneautoriteit waren afgegeven voor de indeling van bepaalde keramische produkten;

dat in het eerste indelingsadvies bepaalde keramische produkten als „meubilerings- of versieringsvoorwerpen van fijn aardewerk" werden ingedeeld onder post 69.13 C van het gemeenschappelijk douanetarief (hierna te noemen GDT);

dat in het tweede advies andere produkten als „vaatwerk van fijn aardewerk" onder post 69.12 C II werden ingedeeld;

dat de importeurs van deze produkten hebben betoogd dat deze als produkten „van gewoon aardewerk" moesten worden ingedeeld onder post 69.13 A, respectievelijk post 69.12 A;

4 Overwegende dat het Bundesfinanzhof in de zaak 98-75 de vraag stelt hoe de begrippen „meubilerings- en versieringsvoorwerpen van gewoon aardewerk" en „meubilerings- en versieringsvoorwerpen van andere keramische stoffen" van de tariefposten 69.13 A en 69.13 C van het GDT moeten worden uitgelegd en onderling afgebakend;

dat het Bundesfinanzhof in de zaak 99-75 vraagt, hoe de begrippen „vaatwerk van gewoon aardewerk" en „vaatwerk van fijn aardewerk" van de tariefposten 69.12 A en 69.12 C van het GDT moeten worden uitgelegd en onderling afgebakend;

dat het in deze vragen derhalve in wezen gaat om de uitlegging van de term „van gewoon aardewerk" als criterium voor de tariefindeling;

5 Overwegende dat de betrokken tariefposten aldus zijn onderverdeeld:

69.12 Vaatwerk, huishoudelijke artikelen en toiletartikelen, van andere keramische stoffen:

A. van gewoon aardewerk

B. van gres

C. van faïence of van fijn aardewerk:

I. wit of in één kleur

II. andere

D. van andere keramische stoffen

69.13 Beeldjes, fancy-artikelen, meubilerings- en versieringsvoorwerpen, lijfsieraden:

A. van gewoon aardewerk

B. van porselein

C. van andere keramische stoffen;

6 Overwegende dat in de eerste plaats dient te worden onderzocht of voor de uitlegging van de term „van gewoon aardewerk" alleen moet worden gezien naar de aard van de grondstof en eventueel de behandeling die deze tijdens het fabricageproces heeft ondergaan, of dat ook rekening moet worden gehouden met de objectieve kenmerken van het produkt;

dat uit de verwijzingsbeschikkingen blijkt dat de Duitse douaneautoriteiten zich hebben gebaseerd op een onderzoek van de objectieve kenmerken van de produkten, vooral de fijnheid van de korrel en de homogeniteit van de structuur, terwijl verzoeksters in het hoofdgeding afgaan op inlichtingen uit de producerende landen, dat de voorwerpen waren vervaardigd van natuurlijke grondstoffen die geen speciale bewerking hadden ondergaan, en dat de fijnheid en homogeniteit het gevolg waren van de kenmerken van de gebruikte klei;

7 Overwegende dat ten behoeve van de rechtszekerheid en de werkzaamheden van de administratie, de kenmerken en de objectieve eigenschappen der produkten het beslissend criterium voor hun indeling in het GDT opleveren, behoudens het geval dat bijzondere aanwijzingen of omstandigheden andere criteria impliceren;

8 Overwegende dat zich derhalve de vraag voordoet welke de kenmerken en objectieve eigenschappen zijn, die de betrokken produkten voor hun indeling in het GDT van elkaar afbakenen;

9 Overwegende dat de Duitse douane-autoriteit, evenals trouwens de Commissie, verwijst naar een beslissing die het Comité nomenclatuur — ingesteld bij 's Raads verordening nr. 97/69 van 16 januari 1969 betreffende de maatregelen die moeten worden getroffen voor de uniforme toepassing van de Nomenclatuur van het GDT (PB L 14, blz. 1) — in juni 1972 had genomen naar aanleiding van een vraag over de nadere indeling van wandtegels van keramiek onder tariefpost 69.08;

dat in deze beslissing de betrokken produkten als produkten „van andere keramische stoffen" worden ingedeeld onder onderverdeling B II, en niet onder onderverdeling B I (produkten „van gewoon aardewerk"), waarbij wordt vermeld dat de scherf is samengesteld uit een mengsel van verschillend getinte korrels die een grote regelmatigheid en homogeniteit vertonen, waarvoor de als grondstof gebruikte klei een verder doorgevoerde bewerking (zuivering) heeft moeten ondergaan dan die welke nodig is voor het vervaardigen van produkten van gewoon aardewerk;

dat verzoeksters in het hoofdgeding evenwel hebben betoogd dat de regelmatigheid en de homogeniteit van het produkt niet als criterium kunnen dienen, waartoe zij zich beroepen op de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel die het begrip „gewoon aardewerk" omschrijven zonder gebruikmaking van het criterium van de homogeniteit en regelmatigheid van het produkt;

10 Overwegende dat de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel met betrekking tot onderdeel II, van hoofdstuk 69, van het GDT, de volgende „algemene opmerkingen" bevatten:

„Met uitzondering van vaatwerk, huishoudelijke artikelen en toiletartikelen, welke onder de posten 69.11 en 69.12 worden ingedeeld al naar gelang zij uit porselein of uit andere keramische produkten bestaan, berust de indeling van de keramische produkten bedoeld bij onderdeel II uitsluitend op de aard van de voorwerpen

.....

I. Porselein

De porseleinsoorten bedoeld bij post 69.11 zijn: ...

II. Andere keramische produkten dan porselein

De produkten van andere keramische stoffen, bedoeld bij post 69.12 zijn:

A) Aardewerk met poreuze scherf, dat, in tegenstelling met porselein, doordringbaar is voor vocht en ondoorschijnend is; men kan er met een mes gemakkelijk in krassen en het breukvlak kleeft aan de tong.

Er zijn twee soorten, te weten:

1. gewoon aardewerk van gewone ijzer en kalkhoudende klei (steen- of pannenbakkersklei); de scherf is niet gesinterd en mat en in de regel bruin, rood of geel van kleur. Het kan (aan het oppervlak) geglazuurd of verglaasd zijn;

2. faïence, waarmede een grote verscheidenheid van pottenbakkerswerk wordt bedoeld ... min of meer fijnkorrelig. Faïence wordt geglazuurd om de voorwerpen ondoordringbaar te maken voor vocht ... Faïence wordt vervaardigd van fijn gezeefde klei, welke met water wordt aangemaakt; het wordt bij hogere temperatuur gebakken dan gewoon aardewerk, doch niet tot versintering toe, zodat de scherf homogeen fijnkorrelig wordt, een kenmerk, waardoor faïence van porselein kan worden onderkend;

B) gres (ook Keuls aardewerk en steengoed genoemd) is aardewerk met een compacte structuur, evenals porselein, maar het is daarvan te onderkennen aan zijn ondoorschijnendheid...

C) bepaalde keramische stoffen welke in verband met hun uiterlijk in de handel als imitaties van porselein worden aangemerkt...

Voor de toepassing van de posten 69.11 en 69.12 worden dergelijke produkten niet als porselein aangemerkt."

dat de toelichtingen bij het GDT naar deze „algemene opmerkingen" verwijzen „voor wat de draagwijdte betreft van de in de posten en postonderverdelingen van onderdeel II van hoofdstuk 69 voorkomende uitdrukkingen „porselein", „gewoon aardewerk", „fijn aardewerk", „faïence" en „gres";

11 Overwegende dat vaststaat dat, zolang Gemeenschapshandelingen, toelichtingen of andere verklaringen van de Gemeenschapsautoriteiten ontbreken, aan de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel het gezag toekomt van waardevolle hulpmiddelen bij de uitlegging van de tariefposten van het GDT;

dat het echter de vraag is of bovengenoemde Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel gegevens bevatten om de onderverdelingen „van gewoon aardewerk" enerzijds en „van fijn aardewerk" en „van andere keramische stoffen" anderzijds af te bakenen;

dat deze Toelichtingen blijkens hun bewoordingen alleen betrekking hebben op het onderscheid tussen de posten 69.11 en 69.12, dat wil zeggen tussen vaatwerk „van porselein" en vaatwerk „van andere keramische stoffen", en niets zeggen over de onderverdelingen van post 69.12;

dat dit ongetwijfeld komt omdat hoofdstuk 69 van de Nomenclatuur van Brussel geen onderverdelingen kent;

dat hieruit derhalve moet worden geconcludeerd dat de Toelichtingen bij de Nomenclatuur van Brussel niet uitsluiten dat de fijnheid van de korrel en de homogeniteit van de structuur in aanmerking worden genomen bij de afbakening van de betrokken postonderverdelingen van het GDT;

12 Overwegende voorts dat, hoewel voornoemde beslissing van het Comité nomenclatuur niet bindend is en betrekking heeft op een andere tariefpost dan hier in het geding, daarin toch een waardevolle aanwijzing is te zien om acht te slaan op de fijnheid van de korrel en de homogeniteit van de structuur van het produkt, als objectieve kenmerken van het produkt voor de uitlegging en de afbakening van het begrip „gewoon aardewerk";

dat deze bevinding in overeenstemming lijkt met de algemene systematiek van het GDT op dit gebied, die ervan uitgaat dat van gewoon aardewerk, als meest eenvoudige grondstof, weinig kostbare voorwerpen worden vervaardigd, terwijl minder grove produkten worden verkregen uit een keramische grondstof van hogere kwaliteit;

dat de Duitse versie van tariefpost 69.12 dit verschil wellicht niet duidelijk doet uitkomen, maar dat andere officiële versies waarin termen als „en poterie fine", „fine pottery" en „di terracotta fine" worden gebezigd ter aanduiding van produkten vervaardigd uit een andere grondstof dan „gewoon aardewerk" hierover nauwelijks twijfel laten;

13 Overwegende dat verzoeksters in het hoofdgeding als bezwaar hebben aangevoerd dat de fijnheid van de korrel en de homogeniteit van de structuur te onnauwkeurige en subjectieve criteria voor de afbakening van de tariefposten zijn;

14 Overwegende dat, naar de Commissie tijdens de procedure heeft opgemerkt, in vakkringen ten deze evenwel bepaalde opvattingen aan de dag zijn getreden, waarvan de douane-autoriteiten zich zouden kunnen bedienen;

15 Overwegende dat derhalve kan worden geconcludeerd dat voor de uitlegging en afbakening van de onderverdelingen 69.12 A en 69.12 C (vaatwerk „van gewoon aardewerk", en „van fijn aardewerk") en de onderverdelingen 69.13 A en 69.13 C (meubilerings- en versieringsvoorwerpen „van gewoon aardewerk" en „van andere keramische stoffen") moet worden gezien naar de fijnheid van de korrel en de homogeniteit van de structuur, zodat een produkt dat een grote fijnheid en homogeniteit vertoont niet kan worden ingedeeld als een produkt van gewoon aardewerk;

dat het aan de nationale rechter staat te bepalen of de litigieuze voorwerpen in feite aan de voorwaarden voor indeling onder deze of gene onderverdeling voldoen;

Ten aanzien van de kosten

16 Overwegende dat de kosten, door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen;

dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

HET HOF VAN JUSTITIE

uitspraak doende op de door het Bundesfinanzhof bij beschikkingen van 5 augustus 1975 gestelde vragen, verklaart voor recht:

Voor de uitlegging en afbakening van de onderverdelingen 69.12 A en 69.12 C (vaatwerk „van gewoon aardewerk" en „van fijn aardewerk") en de onderverdelingen 69.13 A en 69.13 C (meubilerings- en versieringsvoorwerpen „van gewoon aardewerk" en „van andere keramische stoffen") moet worden gezien naar de fijnheid van de korrel en de homogeniteit van de structuur, zodat een produkt dat een grote fijnheid en homogeniteit vertoont niet kan worden ingedeeld als een produkt van gewoon aardewerk.

Lecourt Kutscher O'Keeffe

Donner Mertens de Wilmars Sørensen Mackenzie Stuart

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op achttien februari negentienhonderdzesenzeventig.

De Griffier

A. Van Houtte

De President

R. Lecourt